

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.

CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 50 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială

Partea oficială.

Răspunsurile preagrațioase ale Majestaților Lor.

Tălmăcind Augustilor Suverani din prilejul sfințelor sărbători ale Invierii Domnului dragostea nestrămutată a Veneratului Cler și a iubitului popor credincios al eparhiei de Gherla, Maiestățile Lor ne-au transmis următoarele preagrațioase răspunsuri:

Palat regal.

Prea Sfinției Sale Episcop Iuliu Hossu
Gherla.

Urările călduroase ce ne exprimează
Gherla, la 14 Aprilie 1926.

Chiemare la hirotonire.

În ziua de 29 Aprilie a. c. vom face hirotonire de diaconi, iar în ziua de 2 Mai a. c. *Dumineca Samarinei*, hirotonire de preoți.

Pentru această dată chiemăm la hirotonire pe toți clericii absolvenți ai diecezei Noastre, cari sunt pregătiți pentru primirea sfinței Hirotonii.

Lăsăm tuturor Onoraților Frați preoți să aducă aceasta la cunoștința clericilor diecezani originari din parohia lor, și ca pentru aceasta dată să se prezinte la sfânta Hirotonie.

Cei ce doresc a se hirotonisi, se vor prezenta la reședința episcopală în 26 Aprilie a. c. Luni dimineată, aducând cu sine extras din matricula botezaților, și dacă sunt căsătoriți, extras de cununie.

Din șed. cons. 13 Aprilie 1926.

Nr. 1851.

mați în numele Clerului și poporului cu prilejul sfințelor sărbători ale Invierii, Ne-au pricinuit vie satisfacțiune; Vă mulțămim din adâncul inimii.

Ferdinand.

Cotroceni.

P. S. S. Episcop Iuliu Hossu

Gherla.

Viu mișcată mulțumesc tuturor din toată inima și fac pentru P. S. Voastră și întreaga eparhie urări calde de bine și sănătate.

Maria.

Nr. 1746. 1764.

Sfântul Mir.

Sfântindu-se în Joia mare Mirul pentru trebuințele diecezei, lăsăm Mult Onoraților Frați protoropi ca lara amănare să ridice dela Episcopie s. Mir nou pentru trebuințele bisericilor din protopopiatul lor.

Mirul cel vechiu este a se arde.
Gherla, la 14 Aprilie 1926.

Nr. 1871

HIROTONIRE.

Clericii diecezani: Ioan Ciaco, Ioan Radu, Vasile Coțan, George Strimbu și Vasile Godja au fost hirotoniți întru ipodiaconi și diaconi în 28 Martie a. c. Dumineca Floriilor iar în Joia mare, în 1 Aprilie a. c. aceiași au fost hirotoniți întru preoți.

Gherla, la 28 Martie 1926.

Nr. 1683-1687.

Clericul diecezan: *Vasile Ceserean* a fost hirotonit întru ipodiaton și diacon în 1 Aprilie a. c. iar în 4 Aprilie a. c. același a fost hirotonit întru preot. Gherla, la 1 Aprilie 1926.

Nr. 1669

Onoratul *Vasile Coțan* preot nou-hirotonit este numit administrator local la parohia *Preluca veche* (D. Mănăstur).

Din șed. cons. 13 Aprilie 1926.

Nr. 1846.

NUMIRI.

Onoratul *Vasile Ceserean* preot nouhirotonit este numit administrator local la parohia *Tiocul de sus* (D. Lujerdiu).

Gherla, la 9 Aprilie 1926.

Nr. 1755.

Onoratul *George Anderco* capelan cu dreptul de succesiune în parohia *Bicsad* este numit de paroh la același beneficiu (D. Țara Oașului).

Din șed. cons. 13 Aprilie 1926.

Nr. 1848.

Onoratul *Atanasie Georgiu* administrator local în parohia *Chiuești* este numit paroh la parohia *Strimbu* (D. Reteag).

Din șed. cons. 13 Aprilie 1926.

Nr. 1849.

Onoratul *Ioan Radu* preot nouhirotonit este numit administrator local la parohia *Jichișul de sus* (D. Gherla).

Din șed. cons. 13 Aprilie 1926.

Nr. 1844.

Onoratul *Gheorghe Strimbu* preot nouhirotonit este numit administrator local la parohia *Purcăreț* (D. Năpradea).

Din șed. cons. 13 Aprilie 1926.

Nr. 1845.

Onoratul *Ioan Ciocoi* preot nouhirotonit este numit administrator local la parohia *Ghirolt* (D. Gherla).

Din șed. cons. 13 Aprilie 1926.

Nr. 1847.

Anul sfânt.

Reuniunea pentru Misiuni din dieceza Lugojului — a publicat de curând o broșură intitulată: *Anul Sfânt*, instrucțiuni, îndemnuri, rugăciuni, de *Dr. George Fireza*, secretarul Reuniunii.

Această broșură face un bun serviciu de actualitate, și se poate cu drept cuvânt considera ca un mic manual al Românului Creștin, pentru câștigarea indulgenței iubilare.

Recomandăm deci cu toată căldura procurarea acestei broșuri — care se poate avea la sus pomenita Reuniune și dela Librăria noastră diecezană cu 5 lei bucata, dela 10 exemplare 15% rabat, franco. — Va fi mai practic dacă frații protopopi vor procura un număr mai mare de exemplare pentru preoțimea tractuală și pentru intelectualii și credincioșii cari ar dori să o aibă.

Broșura din chestiune va fi de mare ajutor preoțimei noastre pentru a împlini cele cuprinse în p. 5 din circularul Conferinței episcopoești dela 16 Ianuarie 1926 din Blaj, adresat către clerul și poporul din Metropolia noastră unită sub Nr. 1269—1926, prin care se orânduiește cu preoții să pregătească învățătura cuvenită despre iubileu, despre darurile lui și în special despre indulgențe.

Din șed. cons. 13 Aprilie 1926.

Nr. 1830.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.

Apărarea Creștinismului

prin

Unirea Bisericilor.

(Urmare):

În alte câteva dogme — e mai mult chestiune de Lexologie decât de substanță. De exemplu mulți ortodoksi se scandalizează de cuvântul *Purgatoriu*, dar dacă li se explică *dogma despre ispășirea în cealaltă viață*, pentru morți în darul lui D-zeu, cari nu și-au ispășit deplin păcatele lor în această viață, o află în perfectă conformitate cu credința bisericii ortodoxe, care adeseori se roagă pentru odihna credincioșilor repausați. Tot așa că Sfinții se bucură de vederea lui Dumnezeu față în față — e credință de obște a ortodoxilor, care se cuprinde în troparele și imnurile zilnice ale propriei lor biserici — deși unii Teologi de ai lor susțin cu tărie — că Sfinții sunt în *autisambra* Raiului, până la ziua judecării. Dar dacă aceștia ar cuteza să zică poporului ortodox, că sfântul Nicolae din Mira Liciei, ori sfântul George, ori sfântul Dumitru așteaptă încă deacuma înainte mărirea cerească, ar vedea cum ar fi tratați și socotiți din partea poporului de rând ortodox.

Cu privire la materia jertfei Liturgice, cele două Biserici sunt de acord că trebuie să fie pâne de grâu, și de aceea Biserica catolică susține, că pentru valoarea Jertfei liturgice e indiferent, că aceasta pâne să fie dospită ori nedospită. Dar acei teologi orientali, cari nu voesc Unirea, ci desbinarea bisericilor, și nu sunt puțni, pretind că pentru valoarea jertfei liturgice pânea trebuie să fie *dospită*, neluându-se pe samă că și cea *azimă* nedospită fiind pâne de câteva zile, formată și ea din făină de grâu, neînschimbând natura pânei, este o curată accidentalitate, întocmai ca și colorarea vinului de struguri, care e alb, roșu ori negru. Atari teologi cari persistă în o astfel de părere ridicolă, nu pot aduce nici o definiție a Bisericii ortodoxe, care să le întărească

părerea lor. Dreaptă e însă și conciliantă hotărârea Bisericii catolice, că fiecare Biserică trebuie să folosească ori pâne dospită ori nedospită (*azimă*) după cum prescrie ritul propriu; așa că Grecii trebuie să folosească pânea dospită, iar Latinii *azimă*, amăsurat definițiunei Sfântului Sinod ecumenic dela Florența.

Biserica catolică și teologii ei totdeauna au fost concilianți pentru unirea și pacea celor două biserici, în vreme ce o seamnă de teologi orientali răspândesc numai ură, ca să nu se facă pacea și unirea bisericilor.

Alt articol și încă cel mai neplăcut pentru Orientali, este Primatul Papei. Dară există vre-o hotărâre formală și sinodală a tuturor bisericilor ortodoxe, care să declare în mod dogmatic că Papa nu e Capul văzut al Bisericii universale? Atare decisiune formală și sinodală a tuturor Bisericilor ortodoxe nu există; însă toți canoniștii bisericilor ortodoxe și toți Episcopii lor admit că Papa — Episcopul Romei Vechi — este după onoare Primul Episcop, primul Patriarh, care are întâietatea preste toți Episcopii și preste toți Patriarhii, și în cazul unui Conciliu Ecumenic a tuturor bisericilor creștine, Papa ar avea prezidiul ori în persoană, ori prin Legații săi, cum s'a întâmplat în primele șapte Sinoade ecumenice.

E ușor a vedea, că în tradiția bisericilor ortodoxe sub haina de a atribui Papei primatul de onoare, se ascunde tradiția despre Primatul de jurisdicție preste întreaga Biserică lui Isus Hristos. Pentru că ce folos ar avea Biserica din aceea că Papa să aibă primele onoruri în Biserică? E ușor a pricepe că Papa să aibă primele onoruri, pentru că e Capul bisericii, pentru direcțiunea întregii Biserici, dar e puțin explicabil, ca Papa să aibă primele onoruri prin un titlu de arheologie creștină, pentru că e Episcopul Romei Vechi.

Unitatea Bisericii, care e dogmă și în Biserica ortodoxă, recere nu numai Primatul de onoare, ci și Primatul de jurisdicție, ba onorurile Primatului sunt un sămn evident al Primatului de iu-

risdicție. De fapt: onorurile date de Episcopii orientali propriului lor Patriarh, nu sunt un sămânț limpede, că Patriarhul are iurisdicție preste ei? In acelaș chip onorurile Primatului date în tot timpul Papei, sunt sămânțul Primatului de iurisdicție preste întreagă Biserica lui Isus Hristos.

Singură autoritatea de iurisdicție a Papei este aceea, care din diferitele Biserici răslățite și stabilite în lume, formează un singur trup. Aceasta autoritate de iurisdicție este aceea ce unește Biserica cu Biserica și le dă cohesiune și le armonizează cu centrul Bisericii, și formează un singur trup armonios, viu și lucrător.

Din contra, fără autoritatea de iurisdicție a Papei, Bisericile se destramă, se divid, autoritatea Patriarhilor, a Sinoadelor și a Episcopilor devine precară, supusă partidelor învingătoare ori schimbării scopurilor politice ale Guvernelor; poporul își pierde încrederea în propriii Păstori, credința se lăngezește în norod și în mulți se chiar stânge — considerând Biserica nu mai mult ca pe o instituție divină, ci ca o instituție națională, ori ca o unealtă a Politicii Statului, și al partidelor cari se perindă la cârmuirea Statului.

Dacă așadară bisericile Ortodoxe doresc Sfânta Unire ale celor două Biserici, și noi credem că o doresc sincer, pentru că se roagă pentru *unirea Sfintelor lui Dumnezeu bisericilor*, nu trebuie să urmeze sfaturile odioase a acelor teologi și Canonisți orientali, cari se nizuiesc să arete substanțialmente diferită Biserica ortodoxă de cea Catolică, îngrămădind acuze preste acuze în contra Bisericii catolice și reprezentând Primatul Papei ca ceva neînpăcat cu constituția Bisericilor orientale; ci să consulte tradițiunile antice cari există și astăzi în Biserica Orientală, și ușor se vor convinge, că divergențele dogmatice sunt mai mult aparente, decât substanțiale și că Primatul de iurisdicție al Papei e întemeiat pe tradiția dogmatică a Bisericii Orientale. ca legătură de Unire între diferitele Biserici și drept

garanție a unității Bisericii Universale. Să punem de o parte neplăcerile și disordinata iubire de sine, ura și pizma, derivate din antagonismele naționale ori din interes de clase, ori de naționalitate, ori de politică de stat. și să ne nizuim a lucra ca să domnească dragostea lui Hristos între creștini, a celui Hristos, care veni în lume să aducă pace, și s'a rugat Părintelui său ceresc, ca cei ce cred în El *una să fie, pe cum El și Tatăl una sunt.*

IX.

Cele două Biserici față în față.

Ca să pricepem cum se cuvine opera de împăcare a celor două Biserici, e necesar să cumpănim bine starea prezentă a celor două Biserici, una față de alta.

Cele două Biserici au de bază comună *Canonicitatea*, adică legitimitatea actelor Bisericii.

Nime nu poate fi recunoscut diacon, preot, episcop, Patriarh și Papă, dacă nu a trecut prin treptele bisericesti, după regulile canonice ale Bisericii. Așa și cu privire la Concilii. Nici un Conciliu nu are valoare, dacă Episcopii nu au fost convocați în chip legiuit după prescrișele canoanelor. De aceea s'a întâmplat că numeroase Concilii adunate în chip nelegiuit cum a fost al doilea Efezin prezidat de Dioscor Patriarhul din Alexandria și înainte de aceasta vestitul Conciliu ad Quercus prezidat de Teofil Patriarhul din Alexandria, care osândi pe nedreptul pe sfântul Ioan Gură de aur, au fost considerate din partea celor două Biserici fără nici o valoare.

Mai mult: când s'au ivit erezii, cari aveau pe partea lor mulți Episcopi și creștini, nu se purcedea la osândirea lor decât prin adunarea Conciliilor convocate în mod legiuit, cari săvârșiau două lucruri: defineau învațatura (dogma) Bisericii catolice, apoi scoteau din Comuniunea Bisericii pe cerbicoșii cari se răzvrățiau față de credința catolică, declarată și definită de concilii,

Canonisții și Teologii Orientali susțin, că Biserica Latină, prin înnoiri introduse în dogmă și în punctele principale de disciplină bisericească, pe dreptul a fost și este socotită ca desfacută de Biserica orientală.

Pentru ca o astfel de aserțiune să fie raționabilă, e limpede că trebuie să se razime pe motive canonice. Să vedem oare există atari motive canonice?

Biserica Latină formând un ram principal al Bisericii universale, nu putea fi osândită la eschidere fără o judecată canonică. Dar oare există atare judecată? Dacă a fost necesar pentru osândirea lui Nestoriu, Patriarhul Constantinopolului, să se convoace Conciliul ecumenic din Efez, dacă a fost necesar pentru osândirea erozilor lui Dioscor și ale Episcopilor săi, să se convoace Conciliul din Calcedon; când era vorba despre Papa, despre primul Scaun al Bisericii catolice, despre Biserica Latină, lătită în toate părțile din Europa, în partea cea mai mare din Africa, și azi în partea cea mai mare din lume, oare nu trebuie să se înstitue un proces canonic înainte de a osândi Biserica latină? Acum întrebăm: unde a fost convocat un Conciliu general, când s'a convocat un atare Conciliu, și cari sunt decretelor lui în contra Bisericii latine? Nu aflăm nimica din acestea în istoria Bisericii orientale. Dar istoria ne spune, că s'au făcut acuze în contra Bisericii din Roma, în contra Bisericii Latine, atentate la ortodoxia Bisericii și la disciplina ei — din partea Patriarhilor, Calugărilor, Episcopilor și de către Canonisții din Orient, dar judecată canonică nu s'a adus niciodată. Ori doară e de ajuns a acuza cu înnoiri pentru a osândi pe acuzat?

Istoria ne spune, că după acuzele cele mai grele făcute Bisericii Latine, s'a trecut la negarea Comuniunii *in Divinis* cu biserica latină, și aceasta s'a făcut numai *pe calea de fapt*, pentru că acuza însemna osândă. Și așa încetul cu încetul Bisericile Orientale se subtraseră pe nesimțite din comuniunea bisericii Latine. O atare procedură pe

cale de fapt e purcedere canonică?

Să nu se zică, că osândă bisericii Latine, se află dacă nu direct cel puțin indirect în definițiile și canoanele celor 7 Sinoade ecumenice.

Se invoacă cele 7 Sinoade ecumenice, cari de aceea sunt generali sau ecumenice fiindcă s'au celebrat cu intervenirea Bisericii Latine? Dacă n'ar fi conlucrat la aceste Sinoade și biserica Latină, acelea Concilii ar fi fost Orientale, și nici când *ecumenice*. Nicăiri în decretelor acelor șapte Sinoade nu se face pomenire despre erori atribuite Bisericii latine, și mai pe sus ce teate Bisericii Romane. De aceea starea de despărțire a Bisericilor Orientale de Biserica Romană este împotriva tuturor regulilor canonice, observate de Biserica Răsăritului, ale celor șapte Sinoade ecumenice. Dar cel puțin să fi fost un Sinod compus din toate elementele ierarhice ale Bisericilor de caracter oriental, adevă un Sinod celebrat cu participarea tuturor Patriarhilor, Metropoliților și Episcopilor și a reprezentanților diferitelor biserici autocefale și a Sinoadelor lor dirigente. Nu s'a trimis nici un Sinod de acest fel, decât numai s'au aruncat acuze în contra Bisericii latine, pentru a se legitima despărțirea de Biserica Latină.

Însă aceasta procedură, pe lângă aceea, că e anticanonică și contrară procedurii Bisericii Orientale în chestiuni, cari s'au ivit în Biserica orientală în cele dintâi șapte veacuri ale Bisericii, mai este și o manieră unilaterală.

Există o regulă de drept natural, ca nimeni să nu se osândească înainte de a fi întreat.

Aceasta regulă au călcat-o în picioare și o calcă în toate zilele inimicii păcii bisericilor. Deși teologii catolici au răspuns triumfător la acuze, inimicii păcii Bisericilor se fac că le ignorează, și dacă răspund repetesc aceleași acuze, ca să ajungă la scopul pervers de a ține despărțită Biserica Orientală de Biserica Latină, spre bucuria tuturor vrăjmașilor numelui creștin, cari în desbinare văd puterea sectelor lor, ca să ni-

micească creștinismul, și dacă nu o pot dobândi deplin, se îndestulesc cu slăbirea puterilor.

Dar cât de deosebită este puterea Bisericii catolice față de Bisericile Orientale! Ea tocmai pentru că se numește catolică, adică universală, lucrează în chip catolic, efectuând reunirea bisericilor. Pentru dânsa formele externe ale diferitelor Biserici din Răsărit nu sunt nici un obstacol: ca Liturgia să se celebreze grecește, slavonește, românește ori în limba arabă, după ritul tradițional; aceste nu sunt piedeci la unitatea Credinții. Pentru Biserica catolică e indiferent pentru valoare, ca Botezul să se conferească prin cufundare ori prin turnare; că Sfânta Jertfă liturgică să se celebreze cu pâine dospită ori nedospită, numită azimă, ca lucruri neopuse esenței acestor două Taine: Botezul și preasfânta Cuminecatură. Biserica Latină prescrie pentru preoții ei observarea celibatului, dar nu osândește Biserica orientală, care admite la hirotonirea subdiaconatului, diaconatului și preoției pe cei căsătoriți, îndestulându-se ca la Episcopat să se promoveze preoți celibatari. Tot așa Biserica Catolică se învoește, ca Bisericile orientale să aibă o rânduială de Liturgii și de ore canonicе diferite de forma Liturgiei și a oficiaturei sacre a Bisericii Latine, ba în deosebirea acestor forme externe vede conglăsură dogmatică a celor două biserici.

Deasemenea Biserica catolică nu are nici o dificultate de a păstra pentru Patriarhatele din Răsărit privilegiile consacrate de Canoane, și de datinele Bisericii Orientale, și pofteste numai atâta, ca alegerea Patriarhilor, Metropoliților, și a Episcopilor să se facă în forma canonică, recunoscută de Sfântul Scaun Apostolic, și că ierarhia Bisericii Orientale să se mențină în comuniune cu Scaunul Apostolic, și printr'insul cu întreagă lumea catolică. Aceasta înlătură un inconvenient, și aduce un folos mare.

Inconvenientul se observă azi în

Bisericile orientale, despărțite de comuniunea cu Sf. Scaun Apostolic, în mișcarea prea pe ușor a ierarhiei. Pentru că dacă un Patriarh ori un Episcop e urgisit de vr'un partid puternic, e obligat să demisioneze, ori este alungat din scaunul său. Rari sunt Patriarhi ecumenici, cari mor ca Patriarhi în scaunul lor propriu. Din contră, Patriarhi și Episcopi de rit oriental în comuniune cu Sfântul Scaun, află în această autoritatea care să-i susțină și să-i apere, petrucă au drept de a apela la autoritatea supremă a Papei, care judecă asupra dreptății ori falzității acuzelor, cari se aduc împotriva Prelaților Bisericii orientale. De aici urmează că autoritatea Patriarhilor și Episcopilor în comuniune cu Sfântul Scaun, află în Sfântul Scaun tăria propriei lor autorități episcopale. De aceea autoritatea Papei, în atari cazuri este autoritate moderatoare, pentru a menține, nu pentru a distruge regularitatea și disciplina canonică în bisericile Orientale, și aceasta e sigur un mare folos.

(Va urma).

A apărut Nr. 4 și 5 din

„Cărțile Bunului Creștin“,

biblioteca de popularizarea a învățăturilor creștine, redactată și editată de profesorul

IULIU MAIOR din Blaj.

Nr. 4. Darul lui Dumnezeu, cuprinde învățătura bisericii despre harul dumnezeesc și despre sacrameinte în general, 64 pag., format 16. Prețul 6 lei.

Nr. 5. Adevărata Fericire, în care se vorbește despre dragostea pe care trebuie să o avem față de Dumnezeu și față de aproapele, 64 pag., format 16. Prețul 6 lei.

Se pot comanda dela Librăria Seminarială, Blaj.

Pentru partea neoficială răspunde: **Iosif Sângeorgheanu**